

naar de, der antage Alt det, der dengang skete, for ret og velgjørende, finde det uretfærdigt og urimeligt, at man nu, støttende sig paa de samme Grunde, og sigtende til det samme Dødsmed, vil fortsætte det engang begyndte Værk, efterat det har vilst sig, at dette Dødsmed ad den hidtil fulgte Vej ikke syldesigjørende kan naaes. Det er altsaa ikke blot en factiff Sandhed, Fleertallet har anført, men det indeholder tillige en meget lempelig Paamindelse om en besynderlig Inconsequents fra det ærede Mindretals Side. Iøvrigt har det ikke kunnet andet end være mig paafaldende, at den, der er saa omfindelig, at han heri har kunnet finde en Sigteelse for at tale af egennyttige Hensigter, har været saa lidet nøieregnende med sine egne Ord, at han har meent, at den ærede Ordførers Ytringer mulig endog kunde være valgte for at finde en særlig „Anklang“ i Forsamlingen, og det paa Grund af den særlige „Bekaffenhed“, som denne Forsamling siges at have (Hør! Hør!). Ganste vist har enhver Ting en Bekaffenhed, men det er neppe honoris causa den ærede Taler har mindet om, at ogsaa Folkethinget har en Bekaffenhed; og naar han har meent, at dersom Solbjørnsen kunde staae op af Graven, da vilde hans „levende og dybe Retsfølelse“ afholde ham fra at slutte sig til Udvalgets Fleertal, saa er dette en mere tydelig end hoslig Betegnelse af Fleertallets formeentlige Bekaffenhed. Med Hensyn til de Indvendinger, som den ærede Rigsdagsmand har gjort, da er der kun en eneste — og den udfyldte kun nogle faa Minutter af hans lange Foredrag —, som jeg fra hans Standpunkt kan finde berettiget, naar han nemlig klagede over, at der kun var forbeholdt Fæsterne Valget, og det altsaa ikke staaer i Godseierens Magt at tvinge Fæsteren til at kjøbe. Men det synes mig dog at være meget indlysende, at man vel kan tvinge en Mand til at sælge det, han bitterlig har, men at man ikke kan tvinge Nogen til at kjøbe, saalænge man ikke kan tvinge ham til at have de Penge, hvoraf han skulde udrede Kjøbesummen. Naar den ærede Taler har hentydet til, at denne Valgret satte Fæsterne istand til at blive siddende paa Fæstet under de gunstige Conjunctioner, og først naar flette

Conjunctioner indtraadte, og Eiendomspriserne faldt, at kjøbe. Det er aldeles vist, at Saa-dant enkeltviis kan skee; men det vil være aldeles indlysende for Enhver, der vil tage Sagen i sin Heelhed, at der kun kan kjøbes under gunstige Conjunctioner, netop af den for anførte Grund, at man kun kan kjøbe, naar man har Noget at kjøbe for, men kun i gode Tider, kun efter en Række af gode Høstaar, og under gode Kornpriser vil Bonden være istand til at sammenpare eller sammenlaane en Kjøbesum, med hvilken han kan gaae hen til Godseieren, og i Kraft af en saadan Lov fordrø sig sit Sted overdraget til Selveiendom. Naar derimod Eiendomspriserne synke, skeer dette netop paa Grund af slet Høst og flette Kornpriser, og da vil Fleertallet af Bønderne have vundet nok ved at leve, men ingenlunde være istand til at lægge Noget op, hvorfor de kunne kjøbe, og det bliver altsaa kun den enkelte Bonde, som vinder i Lotteriet eller arver andetsteds fra, som, uagtet de ugunstige Conjunctioner og deraf følgende lavere Eiendomspriser, vil være istand til at kjøbe. Denne Indvending betyder altsaa Intet, men den er dog fra den ærede Talers Standpunkt berettiget. Naar han derimod meget udførligt har klaget over, at Loven ikke medtager en heel Deel, som deri er udeladt, da kan jeg sandelig ikke forstaae, med hvad Føie dette anføres fra den, som anseer denne hele Forsanstaltning for uretfærdig. Dersom han troer, at vi ville gjøre Uret i hundrede Tilfælde, saa veed jeg sandelig ikke, hvad Hjemmel han har til at opbyde af sin Beltalenhed, for at faae os til at gjøre Uret i fire eller fem Tilfælde til, istedetfor at glæde sig over, at der dog er Noget, som slap for vore Kløer. For saavidt han jamrer over, at vi ikke have udstrakt vor formeentlig uretfærdige Foranstaltning til det Selveiergods, der er givet i Fæste, skal jeg væsentlig henholde mig til, hvad den ærede Ordfører i sit første Foredrag har anført med Hensyn til den store Forskiel, der baade er i Eiernes og Fæsternes Stilling paa Selveiergods og paa det egentlige Fæstegods. Den ærede Taler har ikke paa nogen Maade kunnet benægte, at denne Forskiel mellem den stærkere og den lettere Fæstetvang vir-